

Интернет је последњих година успео да преузме примат од телевизије као најмоћније средство информисања. Ово се пре свега односи на државе са високим степеном пенетрације широкопојасног интернета. Класични интернет сајтови све више губе на значају, а примат незадрживо преузимају блогови, друштвене мреже и разни други сервиси где су корисници у главној улози (као нпр. YouTube). То је сасвим логично, јер је људима досадило да буду само пасивни пријемници и неми посматрачи.

У првом објављеном чланку „[Девалвиран премијер девалвиране Владе](#)“ сам показао како је један говор постао супер хит у Великој Британији, без обзира на медијску блокаду. Интернет је тако, у неку руку, у традиционалним демократским друштвима постао последњи бастион слободе у тим друштвима, барем за људе којима је још стало до слободе. Како се светска финансијска (сад већ економска) криза почињала продубљивати, независни извори информација и анализа су постајали све популарнији, јер нису преносили саопштења власти и хора економиста (ово се не односи на све) који су негирали и минимизирали кризу. Тако се одређени број економско-финансијских блогера искристалисао објављивањем правих информација и својим стручним анализама. Данас постоји двадесетак економско-финансијских блогова који имају изузетно велику посећеност.

Овај чланак је прича о два блогера. У првом случају је анонимни Корејац пет месеци својим писањем изазивао тектонске поремећаје у корејској економији док није ухапшен, а у другом је један Американац постао мета моћне корпорације Goldman Sachs. Извођење закључака остављам читаоцима чланка.

Корејска Минерва

Минерва је била римска богиња мудрости, уметности и науке код античких Римљана. Била је римски пандан хеленској Атени. Данас модерна Минерва има своју реинкарнацију у Републици Кореји. Њено име је Парк Дае-сунг.

Парк је блогер који је у другој половини 2008. писао о финансијској кризи, пре свега у Кореји. На врхунцу писања његови чланци су имали преко 100.000 прегледа. Број прегледа на блогу је за пет месеци прешао 40 милиона у држави од 48 милиона становника. Јужнокорејски медији су га назвали „онлајн мудрацом“ и „интернет председником економије“. Како се Парк прославио?

Предвидео је колапс америчке инвестиционе банке Браће Лиман пет дана пре него што се то догодило. Предвидео је оштар пад корејског вона у односу на амерички долар неколико дана пре него што је он имплодирао у односу на долар. Предвиђао је тачно кретање вона и критиковао је владу због грешака у реакцијама на светску финансијску кризу. Невиђена популарност није могла проћи незапажено од стране власти. Шта су чиниле јужнокорејске власти којима је постао балван у оку?

Пре избијање кризе, председник Ли Мјунг-бак, кога је Минервин блог исмејавао и вређао, је срзоао свој углед одлуком о увозу америчког меса, што је довело до масовних протеста. Од почетка кризе, влада и председник су је негирали, затим су умањивали њен значај и тиме доносили погрешне одлуке, а онда су кренула да криве друге (звучи познато?). Тако је Ли почетком октобра окривио трговце девизама да су „похлепно следили приватне интересе“

, а министарство финансија је од почетка кризе ургирало стране новинаре да „воде бригу о психологији корејског народа“

и да избегавају придеве неуспех, безнађе или нервоза при опису берзе. Паралелно су одређени корејски економски аналитичари притискани да не говоре превише негативно о стању корејске економије.

Парково писање је толико подгревало параноју званичника да га је министар финансија Канг Ман-со пре хапшења јавно позвао да изађе из сенке и да се суочи с њиме лицем у лицем (Канг је отпуштен крајем јануара). Параноична и изгубљена у времену и простору влада и председник Ли нису могли више да га толеришу. 7. јануара интервентна полија је упала у Парков стан, а он је ухапшен под оптужницом да је у периоду од 30. јула до 29. децембра 2008. ширио лажне финансијске гласине преко сајта Даум, другог највећег интернет портала у Кореји. У случају да буде проглашен кривим, претила му је казна затвора до пет година.

Јавно тужилаштво га је оптужило да је својим писањем нанео штету држави (позивали су се на (контроверзан) Закон о телекомуникацијама). Навели су пример од 29. децембра

2008, када је Парк објавио да министарство финансија наговара финансијске институције да стану са куповином ам. долара да би подржале падајући вон (то су корејским медијима неки анонимни трговци девизама после потврдили). По њима је та његова тврдња довела до дестабилизације на девизном држишту, па су финансијски званичници морали да интервенишу са 2 милијарде \$ за подршку вону. У својој одбрани на суду Парк је изјавио: *„Писао сам чланке нудећи да помогнем људима који су отуђени од Владе. Мали трговци, појединци и лаици који су патили од финансијске кризе.“* Он је негирао да је објављивао новинске чланке под псеудонимом Минерва и да је то неко или су неки други радили што је подстакло спекулације да можда постоји неколико Минерви. Тужилаштво је одбило да истражи друге Минерве тврдећи да је Парк права Минерва.

По хапшењу (10. јануара), Минервин идентитет је откривен, као и детаљи из његовог живота. Спекулисало се да је у питању пензионисани професор економије, бивши брокер са Вол Стрита, богати инвеститор и сл. Уследио је шок – у питању је 31-годишњак самац који нема факултетско образовање, незапослен је, а о економији и финансијама је научио сурфујући по интернету и читајући књиге које је купио преко интернета. Његов отац је изјавио: *„Није чак у стању да нађе посао.“*

По хапшењу су уследиле реакције група за заштиту права и слобода које су оптужиле Лија и Владу за гушење слободе изражавања, а правници су кренули у дебату да ли хапшење легално. Популарност председника Лија је опала.

20. априла Централни окружни суд Сеула је донео пресуду по којој Парк није крив за кршење Закона о телекомуникацијама. У саопштењу је наведено: *„Парк је писао чланке без сазнања да је њихово обзнањивање садржало лажне информације. Чак и да је био свестан тога, он није имао намеру да науди јавним интересима.“*

Његов адвокат је изјавио:

„Пресуда значи да судски систем подржава слободу изражавања на интернету и да то не може бити спречено никаквих средствима.“

Пре изрицања пресуде, Парк је изјавио:

„Јужна Кореја је вероватно једина земља на свету која је судила човеку који је критиковао владину девизну политику.“

По изласку на слободу је дао изјаву присутним новинарима:

„Добро сам. Никада се више нећу вратити (у затвор). Жао ми је што сам изазвао проблеме у друштву и желим да овај случај послужи унапређењу националне демократије као и људских права. Наставићу да пишем чланке о разним темама.“

Јавно тужилаштво је саопштило да ће поднети жалбу на пресуду.

Goldman Sachs против Мајкла Моргана

Мајкл (Мајк) Морган је 53-годишњи Американац који живи у Јенсен Бичу на Флориди, регистровани је инвестициони саветник и води блокове goldmansachs666.com и goldmansachs13.com. Човек је крајем марта покренуо блог изнервиран понашањем инвестиционе банке Goldman Sachs & Co.

Био би то још један у мору „мрзим икс корпорацију“ блог/сајт да 8. априла није добио опомену пред тужбу од стране Џона Сквирса (важи за врхунског стручњака по питању патената) у име (велике Вол Стрит) адвокатске куће Chadbourne & Parke LLP који заступају Goldman Sachs. У опомени је наведено да Морган крши права интелектуалне својине Goldman Sachs-а; конкретно да користи њихов заштитни знак и тиме доводи до конфузије на тржишту. Добио је рок до 18. априла да престане са кршењем права интелектуалне својине Голдмена – у противном ће сносити правне последице. У питању је класично и потпуно беспотребно застрашивање миша од стране велике корпорације. Али овај пут, миш је почео да уједа.

Уместо да се миш игнорисао (звучи идиотски да се један Голдмен забавља неким анонимусом; остаје питање ко је већи идиот: Голдмен и/или њихови адвокати) и да блог умре сам од себе, све што је Голдмен постигао је Страјсенд ефекат. У питању је интернет феномен у коме се покушај цензуре или уклањања одређене информације обије о главу ономе ко то покушава, јер уместо да се информација уклони, она се још више прошири. Колеге блогери (економисти) су пренели вест и пружили Моргану подршку и тиме је његов блог само повећао број посета, јер нико не верује у причу о кршењу интелектуалне својине већ да се ради о покушају гашења блога који износи (негативне, али тачне) информације о Голдмену (класично гушење слободе говора). Пуну подршку му је пружио Бери Ритхолц, власник најпосећенијег америчког економско-финансијског блога The Big Picture.

Вест је игнорисана од стране мас медија, али су се ипак једне новине одважиле да о томе напишу чланак (тако је и аутор чланка сазнао за случај). Британске конзервативне новине „Дејли Телеграф“ су објавиле чланак који је неких 10-так дана био најчитанији на сајту „Телеграфа“ (четврти по читаности у априлу). Морган је за „Телеграф“ изјавио да је имао сличан случај пре неколико година са америчком грађевинском компанијом за изградњу кућа Lennar Corp. са Флориде, јер је поставио сајт са именом компаније где је критиковао лош квалитет изградње кућа, а случај су решили на суду: *„Како сам кроз то прошао са Ленаром, примам савете од неких од најбољих адвоката за интелектуалну својину и знам шта смем, а шта не да радим. Нећемо се повући из овога.“*

Пише: Борислав Ђаковић
понедељак, 27 април 2009 16:30

Навео је да у случају да Голдмен успе у гашењу његовог сајта, да он већ има довољно регистрованих других домена, а инспирацију да убади број звери (666) је добио на основу берзанског индекса S&P 500 који је тим бројем додирнуо дно приликом кретања цена акција.

Морган није чекао да истекне рок 18. априла, већ је 13. поднео тужбу Окружном суду јужног округа Флориде против Голдмена, вероватно рачунајући да ако не блефирају да ће поднети тужбу против њега у Њујорку (где је седиште Голдмена), а овако му се више исплати да он њих тужи на Флориди него да путује у Њујорк због трошкова суђења. Поднео је тужбу поводом писма Џона Сквирса о кршењу права интелектуалне својине Голдмена. У међувремену је Морган редизајнирао свој блог, који је био ружан и врло тежак за читање.